

« و امرأته حمالة الحطب »

عنوان بحث : وامرأته: ازدواج : تشکیل نفس واحده

سخن درباره همسر ابی لهب است که می فرماید : همسرش بردارنده بار هیزمهای جهنم است .

در دنیا به واسطه ی امر ازدواج زن به عنوان شریک زندگی از حیث طبیعی و ظاهری با مرد مشارکت می کند و در این رابطه زن نسبت به مرد پذیرنده و حامل بذری است که توسط شوهر در کشتزار وجود مادی اش قرار می گیرد(نساء کم حرث لکم)^۱

زن و مرد به واسطه ی ازدواج با هم نفس واحده ای را تشکیل می دهند و یک تولد جدید را تحقق می بخشند .

ازدواج میان این ارواح نیز تحقق پیدا می کند که از نظر خصال و صفتها و روش ها درهم آمیخته می شوند. این جا «وامرأته» رابطه زن و مرد را از این جنبه توضیح می دهد

همسری در نظام الهی اینگونه است که همسران واقعی که بعداً در عالم آخرت با یکدیگر خواهند بود بر حسب کفو بودن و همراهی و موافقت با یکدیگر در اعمال و اخلاق و عقاید تعیین می شوند.^۲ (مانند سایر نسبتهای میان انسانها ،مثلاً پسر حضرت نوح«ع»^۳)

اینجاست که اگر شوهر ابولهب باشد و زن ام جمیل که با شوهر خود در طغیان بر علیه حق و توحید باشد همراه حاصل این ازدواج یعنی بذری که شوهر می کارد و زن آن را حمل می کند و پرورش می دهد «حطب» و زن «حمالة الحطب» خواهد بود. که درواقع هیمه آتش را برداشته و چهره اخروی اش این گونه است .

عنوان بحث : حمالة الحطب : تبیین رابطه و نسبت بین ابو لهب و همسرش

در این آیه شریفه موضوع بحث ما همسر ابو لهب ست (و امرأته) بنابراین تعبیر «حمالة الحطب» در مقام توضیح رابطه و نسبت بین ابو لهب و همسرش است.

«و امرأته حمالة الحطب» یعنی رابطه همسری این دو نفر اینگونه شده که زن بردارنده باری از ناحیه ابولهب شده است که ماهیتش هیزم جهنم است.

«حماله» ویژگی همسر ابولهب است اما «حطب» ویژگی ابولهب است که درواقع ذاتش جهنم فروزانی از آتش است. بدین ترتیب آیه ی شریفه موقعیت و حقیقت همسر ابولهب را مطرح بکند که نتیجه ی همسری و مباشرت او در فساد ابولهب است.

همچنین مشارکتی را که این زن در دنیا در راه کژی ها و تباهی ها با ابولهب دارد با «حمالة الحطب» تطبیق می کند که در این عالم باری را بر میدارد و پرورش بذری را می پذیرد که حقیقتش در عالم آخرت حطب و همان هیزم و آتش جهنم است.

همسر ابو لهب خود انسانی است صاحب اختیار و دارای قدرت تصمیم گیری ولی در زندگی با شوهرش هر دو از ثمره ی کار یکدیگر می چشند. این زن و مرد برای هم هیزم می آورند و آتش یکدیگر را شعله ور می کنند. «حطب» در معنای ابتدائی خودش به خود زن برمی گردد، از یک نظر او خود این هیزم را فراهم می کند و آتش را شعله ورتر می سازد.

ویژگی «حطب» این است که «شعله ور کننده» است و این ویژگی زن ابولهب است که با مساعدتهای خود هیزم می آورد و آتش «ذات لهب» را که حقیقت وجود ابولهب است شعله ور می کند.

«حطب» چون قابلیت شعله ور شدن را دارد محصولش آتش است و درست نقطه ی مقابل بذری است که در کشتزار قرار می دهند و سرشار از حیات است.

همانطور که گفته شد ابو لهب حقیقتی بود که اسم (ابولهب) و مسمایش (نارا ذات لهب) با هم یکی است و «حماله الحطب» یعنی همسر ابی لهب بخاطر مشارکت و همراهی و ازدواج روحی با او و مشارکت در کارها و اهداف شیطانی ابو لهب درواقع کشتزار کسی قرار گرفته که هیمه آتش جهنم است. (فاتقوا النار التی و قودها الناس و الحجاره أعدت للكافرين)^۴ این مشارکتها جز عذاب برای خود این زن ثمری ندارد.

نکته : ممکن است بگوییم زن ابولهب انسانی است که خودش می تواند هیزم جهنم هم باشد یعنی «حطب» می تواند حقیقت شخصیت زن ابولهب اعم از اندیشه ها و کردارش باشد. اصل این مطلب که ام جمیل هم به عنوان انسانی مختار می تواند خودش هیزم جهنم باشد صحیح است ولی این آیه در بیان نسبت همسر ابولهب با ابولهب است، و نه حالت انفرادی این زن .

عنوان بحث : آثار و ثمرات تربیتی

افراد در مواجهه با سوره ی مسد آن را به داستان ابی لهب و همسرش منحصر می کنند ، غافل از این که این حقیقت در مراتبی درباره خودشان صادق است .

مضامین بلند این آیه ی شریفه نسبت به همه زنان و مردانی که با مشارکت یکدیگر از حق اعراض می کنند و مسیر شیطان و راه تباهی و فساد را در پیش می گیرند قابل تعمیم است.

مشارکت زنان با شوهرانشان در راه فساد و تباهی ، حقیقت آنها را به کشتزاری برای هیمه های جهنم و آتش سوزان آن تبدیل می کند.

پی نوشت:

(۱) سوره ی بقره آیه ۲۲۳

(۲) سوره ی انشقاق آیات ۷-۱۳

(۳) سوره ی هود آیه ۴۶

۴) سوره ی بقره آیه ی ۲۴